

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**ЗА МАТЕРІАЛАМИ І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ДЛЯ НАУКОВЦІВ,
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ,
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ,
АСПІРАНТІВ,
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

**25 ЖОВТНЯ 2024 Р,
М. ОДЕСА**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПВНЗ «МІЖНАРОДНИЙ ЕКОНОМІКО-ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ АКАДЕМІКА СТЕПАНА ДЕМ'ЯНЧУКА»

СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти,
аспірантів, молодих учених

(25 жовтня 2024 р, м. Одеса)

Рекомендовано до друку вченою радою ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 3 від 31 жовтня 2024 року)

Рецензенти:

Потапчук Т. В. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Сараєва І. В. – доктор філософії, завідувачка кафедри дошкільної і початкової освіти КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»

Організаційний комітет:

Богущ Алла Михайлівна, дійсний член НАПН України, академік, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Березовська Людмила Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Попова Ірина Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Діхтяренко Станіслава Вадимівна, викладач-стажист кафедри теорії та методики дошкільної освіти ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти: зб. наукових праць за матеріалами I Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Одеса, 25 жовтня 2024 р. / за ред. Л. Березовської. Івано-Франківськ : НАІР, 2024. 192 с.

До збірника увійшли тези доповідей учасників I Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні освітні технології у підготовці майбутніх фахівців дошкільної освіти». У роботах розглянуто освітні технології підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в сучасному інформаційному просторі; використання освітніх технологій у професійній підготовці майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти; зарубіжний досвід створення і впровадження освітніх інновацій у систему дошкільної освіти.

Збірник адресовано науково-педагогічним та педагогічним працівникам, здобувачам вищої освіти, аспірантам, молодим ученим, усім, хто цікавиться проблемами сучасної дошкільної освіти.

Матеріали розміщено в авторській редакції. Відповідальність за зміст матеріалів, їхню відповідність вимогам чинного правопису і достовірність фактів та статистичних даних несуть автори

Анастасія КОНОНЕНКО,
магістрантка 2 курсу, спеціальності
012 Дошкільна освіта
Університету Ушинського
e-mail: kononenko.AG@pdpu.edu.ua

СЮЖЕТНО-РОЛЬОВА ГРА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Актуальність проблеми. Формування у дошкільному віці комунікативних навичок через розвиток взаємин дітей у сюжетно-рольових іграх є однією з актуальних тем сьогодення. Про значимість проблеми формування комунікативної компетентності дітей дошкільного віку зазначено у нормативних документах, зокрема, Базовому компоненті дошкільної освіти, де визначено, що провідним завданням у контексті навчання і виховання дітей у закладі дошкільної освіти (далі – ЗДО) є розвиток мовлення дітей, їх активна позиція у процесі комунікації [6]. Закон України «Про дошкільну освіту» також окреслює провідні завдання в контексті формування комунікативної компетентності дітей дошкільного віку, і визначає, що пріоритетним завданням сучасної системи дошкільної освіти України є формування особистості дитини, розвиток її здібностей, набуття життєво-соціального досвіду [3, с. 68]. Актуальність означеної проблеми полягає у тому, що сюжетна гра відіграє важливу роль у формуванні взаємин між дітьми.

Аналіз останніх досліджень. Проблема формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку висвітлена у працях Л. Артемової, А. Богущ, Н. Гавриш, К. Крутій, Н. Луцан, В. Мельничайко, М.Пентилюк, Т. Піроженко та ін. Учені зауважують, що розвинене мовлення є важливою умовою успішного навчання і виховання дітей, засобом пізнання і способом спілкування, вагомим досягненням дошкільного періоду.

Мета дослідження полягає у реалізації сюжетно-рольової гри, як ефективного засобу формування комунікативної компетентності дітей старшого дошкільного віку.

Виклад основного матеріалу. Комунікативна компетенція є складним багатокомпонентним процесом, який починає формуватися і активно розвиватися в дошкільному дитинстві. Загалом, дошкільний вік набуває важливого значення у процесі розвитку та становлення особистості дитини, її базисних рис: комунікабельності, креативності, ініціативності, активності, самостійності. Для того, щоб її розвиток в освітньому процесі ЗДО проходив ефективно та гармонійно, необхідна злагоджена взаємодія дитини і дорослого, дитини і однолітка, сполучною ланкою взаємодії якої є гра. У процесі спілкування дітей один з одним, в ігровій діяльності, виникають різноманітні ситуації, що вимагають узгодження дій, проявів доброзичливого ставлення, уміння вирішувати виникаючі конфлікти, тому проблема реалізації дитиною комунікативної компетенції в ігровій діяльності набуває особливої значущості.

У процесі гри, на переконання Л. Лохвицької, відбувається практичне (діяльнісне) ознайомлення дітей зі світом. Воно відбувається значно раніше, ніж оволодіння дітьми теоретичними знаннями [4, с. 12]. Таким чином, гра поступово переходить на новий рівень розвитку і набуває характеру сюжетно-рольової гри. Сюжетно-рольова гра передбачає розігрування дітьми у ролях певного сюжету та має неоціненні дидактичні, виховні та пізнавальні можливості. Це природна діяльність, завдяки якій дитина пізнає світ, вчиться співпереживати, допомагати, взаємодіяти в колективі, підтримувати один одного.

Отже, гра відіграє важливу роль у процесі формування комунікативної компетентності дітей дошкільного віку, розвиває мовленнєві та комунікативні навички дітей, закладає основи комунікативної культури [1].

А. Богуш зазначає, що необхідною умовою формування комунікативної компетентності є створення необхідного мовленнєвого середовища в ЗДО, яке має відповідати етапу розвитку дітей [1]. Основою розвивального мовленнєвого середовища, на переконання А. Богуш є забезпечення доброзичливої атмосфери в якій дитина проявляє мовленнєву активність. Безумовно, ефективність розвитку комунікативних навичок дітей може

забезпечуватись прийомами педагогічної підтримки, які будуть спрямованими на турботу та стимулювання дітей до спілкування, комунікації та ігрової діяльності [1].

Загальновідомо, що у дошкільному віці гра є провідним видом діяльності дітей, сферою прояву їхньої особистої ініціативності, активності, оскільки відповідає психічним і фізичним можливостям дітей, сприяє позитивним змінам у розвитку психічних процесів, зокрема мовленнєвих.

С. Гончаренко визначає «ігрову діяльність» важливим видом активної діяльності дітей, у процесі якої вони оволодівають соціальними функціями, вчаться встановлювати міжособистісні взаємини [2, с. 139].

На думку Т. Пироженко, ігрова діяльність – це динамічна система взаємодії дитини з довколишнім світом, у процесі якої відбувається пізнання, засвоєння культурно-історичного досвіду, формування особистості дитини. З огляду на це гра визначається як конкретний прояв індивідуальної і колективної ігрової діяльності, що має конкретно-історичний, багатоаспектний та креативний характер. Учена доводить, що гра – це активна форма пізнання дітьми довколишньої дійсності [5].

Для розвитку мовлення дітей дошкільного віку доцільними будуть такі види ігор, як: сюжетно-рольові, дидактичні, словесні. Сюжетно-рольові ігри здатні забезпечити відтворення дітьми дій дорослих, міжособистісних взаємин між ними за рахунок образності гри, задуму дітей, який розкривається через відповідні події (сюжет), розігрування дітьми ролей [5].

Сюжетно-рольова гра, будучи своєрідним, властивим дошкільному віку, способом засвоєння суспільного досвіду і своєрідною формою суспільного життя дітей, є важливою формою розвитку комунікативно-мовленнєвих навичок діалогічного, полілогічного і монологічного характеру. Це така дитяча діяльність, у якій діти не тільки створюють ігрову ситуацію, виконують певні ролі, а й моделюють свою діяльність, наслідуючи дії дорослих. Вони також актуалізують у грі мовленнєві мотиви, вербалізують її зміст, вправляються у налагодженні взаємин. Значущість сюжетно-рольової гри полягає не в

отриманих результатах, а самому її процесі: виконанні дій та спілкуванні, яке проявляється у вербальній перцепції, інтеракції та мовленнєвій комунікації. Цей вид гри сприяє невимушеному висловлюванню дитиною своїх думок, почуттів, настроїв, переживань, гармонізації людських взаємин, мовленнєвій поведінці через відображення в ігровому процесі комунікативних дій і взаємин з дорослими.

Зміст сюжетно-рольової гри дітей відзеркалює епізоди або з творів художньої літератури або життя дітей. Ці епізоди слугують стимулом до мовленнєвих дій: образи сприймання і образи пам'яті актуалізують лексику дітей, сприяють програмуванню висловлювання, доцільному вибору синтаксичних конструкцій.

Сюжетно-рольові ігри за їхньою тематикою і глибиною відображення дітьми дійсності по різному забезпечують розвиток мовлення. Одні з них сприяють спілкуванню і суто мовленнєвому вирішенню ігрових завдань, що реалізуються у встановленні комунікативних взаємин між дітьми. Інші – створюють умови для вправлення у звуковимові, особливо коли діти відображають зміст казки, імітують мовлення персонажів, зокрема тварин. Окрема група сюжетно-рольових ігор корисна для розвитку граматичної будови мовлення, оскільки забезпечує вживання у реченнях різних видів словосполучень, правильну побудову речень [7].

Отже, сюжетно-рольові ігри розвивають мовлення дітей, створюють умови для продукування дітьми діалогів, монологів, пояснювального мовлення.

Критеріями сформованості комунікативної компетентності дітей дошкільного віку слугують:

- обізнаність дітей із лексичним складом рідної мови, відповідно до мовленнєвих ситуацій;
- вміння добирати інтонацію, чіткість, виразність мовлення;
- використання засобів невербальної комунікації (жести, міміку);

- бажання вступати в різні види комунікативно-мовленнєвої взаємодії тощо.

Комунікативна компетентність формується в результаті практичного досвіду спілкування дитини з оточуючим світом, розвивається в процесі міжособистісної взаємодії. Означена компетентність є важливим складником комунікативної культури дитини.

Висновки. Розвиток комунікативних навичок, як і інших мовних навичок, важливий з раннього віку. Діти повинні оволодіти мовними знаннями та практичними вміннями, необхідними для ефективного спілкування, ще до початку навчання в школі. Ігрова діяльність, як жоден інший вид діяльності, дозволяє максимально наблизити процес навчання мови і розвитку мовлення до вікових особливостей дитини. У ній переплітаються ігрові та навчальні цілі, поєднується ігрова й комунікативно-мовленнєва мотивації. Дитина переживає інтерес та задоволення від мовленнєвих дій у процесі ігор.

Література

1. Богуш А. М., Луцан Н. І. Мовленнєво-ігрова діяльність дошкільників : мовленнєві ігри, ситуації, вправи: навч. посіб. 3-тє вид., доповн. Київ : Видавничий Дім Слово, 2014. 304 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 376 с.
3. Закон України «Про дошкільну освіту». Верховна Рада України. Офіц. вид. Київ : Парламентське видавництво, 2017. 31 с.
4. Лохвицька Л. Соціалізація дітей старшого дошкільного віку в процесі сюжетно-рольових ігор. *Гуманітарний вісник ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*: зб. наук. пр. Переяслав-Хмельницький, 2014. Вип. 19. С. 129–133.
5. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дитини: монографія. Київ : Нора-Принт, 2002. 311 с.
6. Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція : Наказ МОН України

від 12 січня 2021 р. № 33 / Міністерство науки і освіти України.
URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20ko

7. Рудківська Н.Л. Про деякі аспекти формування синтаксичної будови мовлення дітей старшого дошкільного віку: збірник наукових праць. Хмельницький : ХГПА, 2018. С. 297-300.

Олена КУДРЯВЦЕВА,
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
дошкільної педагогіки
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», м. Одеса (Україна)
e-mail: elenakudryavtseva@ukr.net
Сюй ІНГ,
магістрантка 2 курсу факультету
дошкільної педагогіки та психології,
Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського», м. Одеса (Україна)
e-mail: Xu.Y@pdpu.edu.ua

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ФОРМУВАННЯ ТРУДОВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ КИТАЮ

Актуальність проблеми. Формування початкових трудових навичок та умінь починається саме з дошкільного віку. Саме тому необхідно застосовувати інноваційні підходи під час трудового виховання дітей.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням трудового виховання дошкільників займалися: Х. Б. Боднарук, Л. В. Головач, А. В. Карнаухова, І. В. Коваленко, С. А. Недільський, Д. П. Огієнко, Н. М. Русин, Т. П. Танько, Н. Г. Тарарак, Н. М. Чех, В. В. Яковенко та інші.

Мета статті: теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити систему роботи з формування трудових умінь і навичок старших дошкільників.

Декіна О.

Інноваційні методики та технології у розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку 64

Канарова О., Ю. Собеська.,

Розвиток логічного мислення дітей старшого дошкільного віку засобами технології Дж. Кюїзенера 69

Княжева І.

Особистісно зорієнтовані технології підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до гуманістичного виховання дітей 73

Коваль А., О. Трифонова.

Інноваційні технології логіко-математичного розвитку дошкільників..... 78

Кононенко А.

Сюжетно-рольова гра як засіб формування комунікативних навичок у дітей старшого дошкільного віку 82

Кудрявцева О., С. Інґ.

Інноваційні підходи до формування трудових умінь і навичок старших дошкільників Китаю 87

Лісовська Т., І. Зінько.

Формування творчої особистості дитини дошкільного віку засобами театралізованої діяльності..... 92

Лісовська Т., Г. Майстренко.

Освіта для сталого розвитку як інструмент формування морально-етичних цінностей у дітей дошкільного віку 98

Мамалига Е.

Формування основ етнокультури у дітей старшого дошкільного віку 103

Маліновська Н.

Мультимедійні технології розвитку мовлення дітей старшого дошкільного віку 108

Мірзоян І.

Шляхи формування педагогічної культури батьків 112

Панченко О.

Значення розвивального середовища у формуванні дослідницьких умінь дітей дошкільного віку 117

Попова І., І. Гідіма.

Образотворча діяльність як засіб розвитку творчих здібностей у дітей старшого дошкільного віку 121

Попова І., О. Тугаєва.

Використання технології сторітеллінгу у формуванні вмінь у дітей старшого дошкільного віку складати творчі розповіді 126

Усатенко І.

Сутність логіко-математичного розвитку на етапі дошкільного дитинства. 131

Чекан О.

Іновації в інклюзивній освіті: роль інформаційно-комунікаційних технологій у розвитку дітей з аутистичними розладами 135

Чекан О., К. Диусь.

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**«СУЧАСНІ ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ»**

**Збірник наукових праць
І Всеукраїнської науково-практичної конференції
для науковців, педагогічних працівників, здобувачів вищої
освіти, аспірантів, молодих учених**

25 жовтня 2024 р.

За загальною редакцією Л. Березовської

Формат 60x84 1/16. Папір офсетний.

Друк цифровий.

Гарнітура Times New Roman.

Умовн. друк. арк.11,16

**ВИДАВНИЦТВО
“НАІР”**

Івано-Франківськ, вул. Височана, 18,

Тел. (050) 433-67-93

email: fedorynrr@ukr.net

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

№4191 від 12.11.2011р.

